

**Miten Euroopassa on
pyritty lisäämään ja
ylläpitämään poliittista
vakautta?**

Tausta: Jälleenrakennus toisen maailmansodan jälkeen / 1

Toisen maailmansodan jälkeen Euroopa oli raunioina. Koko alueella Iso-Britannista Italiaan ja Ranskasta Neuvostoliittoon infrastruktuuri oli tuhoutunut, perheet olivat hajallaan ja miljoonia ihmishenkiä oli menetetty. Alla olevat luvut antavat hieman viitteitä siitä, millainen katastrofi sota oli mantereelle ollut:

- 18-20 miljoonaa ihmistä Saksassa ja noin 10 miljoonaa ihmistä Ukrainassa oli menettänyt kotinsa sodan seurauksena (pommitukset yms).
- 84% Budapestin rakennuskannasta oli vaurioitunut. 30% rakennuksista oli asuinkelvottomassa kunnossa. Pohjois-Ranskassa sijaitseva Caenin kaupunki menetti 75% rakennuksistaan. 202 000 brittiläistä kotia oli murskana ja 4,5 miljoonaa kärsinyt vaurioita. Jopa Lapissa yli kolmasosa asuinpaikoista oli tuhoutunut.
- Sekä Ranskassa että Jugoslaviassa menetettiin 77% vetureista. Kolmennes Italian tieverkosta oli käyttökelvottomassa kunnossa. Alankomaat menetti 60% kuljetuskapasiteetistaan.
- Sodan suorana seurauksena kuoli 35-40 miljoonaa ihmistä.

Historioitsija Keith Lowe, jonka kirjasta "Savage Continent" yllä olevat luvut on poimittu, sanoo yllä mainitun tuhon "olevan vaikeasti ymmärrettävissä" ja että kuolleiden määrä on "tyrmyttävä".

Sitä paitsi sota ei ollut päättynyt Euroopan joka kolkassa vuonna 1945. Esimerkiksi Kreikassa sisällissota jatkui vielä viisi vuotta. Kamppailu poliittisesta vallasta Itä-Euroopassa alkoi Stalinin neuvotellessa länsivaltojen kanssa etupiirijaosta Euroopassa. Naton perustaminen (1949) ja Varsovan liiton solmiminen (1955) antoivat jaolle sotilaallisen ulottuvuuden. Eurooppa oli jakautunut.

"Neuvostouhan" ilmestyminen sai Yhdysvallat luopumaan natsismin kitkemiseen keskittyneestä politiikastaan ja keskittymään Länsi-Euroopan puolustamiseen kommunismia vastaan. Yhdysvallat ja Länsi-Euroopan maat sitoi yhteen se, että niillä oli Saksan sijaan uusi yhteinen vihollinen, Neuvostoliitto. Tukiessaan Länsi-Euroopan perustuslaillisten demokratioiden voimistumista Yhdysvallat vahvisti omaa taloudellista valtaansa (Marshall-apu oli voimakas diplomaattinen ase) ja lisäsi poliittista painetta puolustusyhteistyölle (Länsi-Eurooppa vastaan Neuvostoliitto). Neuvostoliitto puolestaan vahvisti valtaansa käyttäen voimakeinoja niitä Itä-Euroopan hallituksia vastaan, jotka eivät suostuneet yhteistyöhön (tätä poliittikkaa ryhdyttiin myöhemmin kutsumaan Brezhnevin doktriiniksi). Neuvostoliitto myös valtiollisesti koulutuksen ja tiedonvälityksen. Rautaesirippu jakoi Euroopan maat kahteen kylmän sodan aikaiseen leiriin vuodesta 1947 alkaen.

Yhdysvalloissa nähtiin, että Länsi-Eurooppa tarvitsi vahvan yhteisen nimittäjän sitoutuakseen kapitalismiin ja torjuakseen kommunismin. Siksi Yhdysvallat tuki Euroopan yhdentymistä alusta alkaen. Marshall-apuun (1948-51) sisältyi vaatimus valtioiden yhteistoiminnasta avun jakamiseksi (Länsi-Saksa mukaan lukien). Tämä oli osa Yhdysvaltojen strategiaa Euroopan yhdentymisen käynnistämiseksi ja vahvistamiseksi.

- *Mieti! – Miten Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton sodan jälkeiset hallitukset pyrkivät vakauttamaan Eurooppaa? Kuvaille molempia näkökulmia muutamalla lauseella.*

Tausta: Jälleenrakennus toisen maailmansodan jälkeen / 2

Yhdysvalloissa “eurooppalainen projekti” nähtiin keinona lisätä poliittista yhteistyötä Länsi-Euroopan maiden kesken ja Neuvostoliittoa vastaan. Euroopan johtavat poliitikot näkivät “eurooppalaisen projektin” olevan myös keino ylläpitää rauhaa valtioiden välillä. He ottivat mielellään vastaan Yhdysvaltojen tuoman sotilaallisen turvan rautaesiripun laskeuduttua. Länsi-Euroopan maat olivat hyvin huolissaan poliittisesta tasapainosta. Kuten ensimmäisen maailmansodan jälkeenkin, Ranskan ja Iso-Britannian suurin huoli oli jälleen Saksa, vaikka nyt se olikin jaettu kahteen osaan.

Osa länsieurooppalaisista poliitikoista oli idealisteja – he kannattivat ajatusta eurooppalaisesta liittovaltiosta. Suuri osa eurooppalaisista johtajista oli kuitenkin huolissaan turvallisuudesta. Ranskalaisten ja brittien oli vaikea hyväksyä Saksan aseistamista. Toisaalta Länsi-Eurooppa tarvitsi itään vahvaa sotilaallista suojaa Neuvostoliiton mahdollisen invaasion varalle. Saksasta tulikin Länsi-Euroopan suojakilpi idän uhkaa vastaan.

Länsi-Euroopan johtajat päättivät perustaa Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) hallinnoimaan kuuden maan yhteistä hiilen ja teräksen tuotantoa. Hiili ja teräs olivat toisen maailmansodan jälkeisen ajan tärkeimmät sotateollisuuden materiaalit, joten yhteisön perustamisella pyrittiin rauhan ja poliittisen tasapainon säilyttämiseen. Jaetusta omistajuudesta seurasi, että yksikään yhteisön maista ei voinut käyttää hiiltä ja terästä vihamielisyyksiin. Yhteisöön kuuluvat maat myös sopivat säännöistä, joilla mahdolliset erimielisyydet ratkaistaan. Vuonna 1957 kuuden maan välillä solmittiin Rooman sopimus, jossa aiemmin alkanut yhteistyö johti Euroopan yhteisön (EY) syntymiseen.

Vuonna 1993 Maastrichtin sopimuksessa on kirjattuna, että yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on yksi Euroopan Unionin kolmesta pilarista. Matka tähän oli kuitenkin pitkä. Iso harppaus Saksan ja Ranskan välisessä suhteessa otettiin vuoden 1963 Elysee-sopimuksen myötä. Sopimus velvoittaa maiden hallitukset ja hallitusten johtajat tapaamaan säännöllisesti. Kyseessä ei ollut Euroopan yhteisön virallinen sopimus. Se tarjosi yhteisön kahdelle suurimmalle maalle mahdollisuuden sopia asioista kahdenvälisesti ennen kuin asiat vietiin koko yhteisössä keskusteltaviksi, millä oli suuri vaikutus tehdyille päätöksille.

1960-luvun lopulla (viimeinen vuosikymmen, jolloin Euroopan yhteisössä oli vain kuusi jäsenmaata) jännite idän ja lännen välillä oli voimakas, mutta Naton tuoma turva, Yhdysvaltain vahva diplomaattinen ja sotilaallinen vaikutus ja läntiseen Eurooppaan kuuluvien maiden lisääntynyt yhteistyö tekivät lännestä voimakkaan ja nopeasti kehittyvän blokin. Poliittinen tilanne lännessä oli vakaa – suuri osa vallassa olevista poliitikoista oli maltillisia ja yhdentymiskehitystä tukevia, vaikka sosialisteilla ja kommunisteilla oli jonkin verran edustajia eri maiden parlamenteissa. Tämä keskusta-oikeistolaisten puolueiden “hiljainen” hallinta päättyi yhtäkkiä 1960-luvun viimeisinä vuosina. Tästä huolimatta Euroopan yhteisö jatkoi menestymistään. Sen merkitys yhteisen toimintakulttuurin luomisessa, erimielisyyksien ratkomisessa ja selkkausten ehkäisemisessä tunnustettiin laajasti.

- *Listaa Euroopan vakautta uhkaavia tekijöitä eurooppalaisten johtajien näkökulmasta. Millaisia askeleita vakauden saavuttamiseksi oli otettu vuoteen 1963 mennessä?*

Tausta: Demokratia & vakaus / 1

Euroopan yhteisöstä muodostui elin, jossa pyrittiin välttämään yhteenottoja kääntämällä poliittiset kiistat ministeritasolla ratkaistaviksi teknisiksi kysymyksiksi. Ratkaisuväliltä annettiin virkamiehille, jotka eivät lähtökohtaisesti olleet uskollisia omille valtioilleen vaan EY:lle. Tästä huolimatta vuosina 1968-69 kansalaistyytymättömyyttä ilmeni monin paikoin Länsi-Euroopassa. Tyytymättömyys kohdistui autoritääriseksi koettuun hallintatapaan. Osa läntisistä demokratioista osoittautui vähemmän vakaiksi kuin oli uskottu. Esimerkiksi Ranska koki oikeistolaisten sotilaiden vallankaappausyrityksen Algerian sodan aikana vuonna 1958, ja Italiassa oli Euroopan vaikutusvaltaisin kommunistipuolue. Lopulta levottomuudet Länsi-Euroopassa hiipuivat. Euroopan yhteisöön kuulumisen lisäksi jäsenmaiden vaurautta ja ne onnistuivat kehittämään hallintoaan paremmin toimivaksi. Poliittinen kenttä laajeni, yhä useammille puolueille tuli mahdollisuus osallistua politiikkaan menestyksekkäästi. Yhteiskunnallinen suvaitsevaisuus lisääntyi. Ero autoritäärisesti hallittuihin Euroopan maihin kasvoi. Espanjassa ja Portugalissa kehityksen tukahduttivat oikeistolaiset diktatuurihallinnot; Kreikassa käyty sisällissota varjosti maan kehitystä 1960-luvulle saakka, jonka jälkeen sotilasjunta otti vallan (1967-1974). Idässä, rautaesiripun toisella puolen, yksipuoluehallinto johti eri maissa eriasteiseen sortoon. Euroopan yhteisö oli sitoutunut liberaaliin demokratiaan, mistä syystä autoritäärisesti hallittujen maiden ei ollut mahdollista hakea yhteisön jäsenyyttä. EY:n olemassa olo ei johtanut autoritääristen hallintojen murenemiseen, mutta jäsenyys oli erittäin houkutteleva näille maille heti kun demokraattinen hallinto oli saatu voimaan - ne hakivat joukolla jäsenyyttä heti kun olosuhteet sen sallivat.

1990-luvulla jäsenhakemusten määrä kasvoi räjähdysmäisesti: Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen Itä-Euroopan maiden oli mahdollista hakea jäsenyyttä. Tästä seurasi Euroopan unionin suuri laajentuminen itään. Euroopan unioniin kuuluu nyt 28 maata. Euroopan unionin neuvosto eli ministerineuvosto, jossa kunkin jäsenmaan hallitukset ovat edustettuina, toimii lainsäätäjänä yhdessä Euroopan parlamentin kanssa. Ministerineuvoston säännöt takaavat sen, että iso osa päätöksistä voidaan tehdä enemmistöpäätöksinä. Yksimielinen päätös vaaditaan tärkeissä kysymyksissä, kuten perussopimuksen muuttaminen, uuden yhteisen politiikan aloittaminen tai uuden jäsenvaltion liittyminen, jolloin 28-jäseninen ministerineuvosto neuvottelee pystyäkseen tekemään tarvittavat päätökset.

Konflikteja ilmeni Euroopan yhteisön ulkopuolellakin, esimerkkeinä Kreikan vallankaappaus vuonna 1967 tai kansannousujen kukistaminen Budapestissa (1956) ja Prahassa (1968). Euroopan unioni (joksi Euroopan yhteisö muuttui vuonna 1993) sai aikaan hyvin vähän Balkanin sotien alkaessa. EU pystyi estämään konfliktin leviämisen rajojensa sisäpuolelle, mutta ei onnistunut ylläpitämään rauhaa koko mantereella. Jäsenmaat noudattivat (ja noudattavat yhä) omaa ulkopoliittikkaansa. Kaupan esteiden purkamisessa ja kehitysavun koordinoinnissa on onnistuttu, mutta "kovissa" asioissa kuten puolustuksessa ja ulkopoliitikassa päätökset tehdään yhä jäsenvaltioissa.

- *"Eurooppalaiset kommunistit ovat lisänneet Euroopan poliittista vakautta". Etsi tekstistä todisteita väitteen tueksi.*

Tausta: Demokratia & vakaus / 2

Kun Euroopan unionin synty (1993), poliittinen vakaus käsitettiin eri lailla kuin 1950-luvulta. Se ei enää tarkoittanut vain konfliktien estämistä ja sovittelua, vaan myös vapaita ja avoimia vaaleja, läpinäkyvää hallintoa ja kansalaisten taustasta riippumattomia tasa-arvoisia mahdollisuuksia. Lyhyesti sanottuna kyse oli entistä paremmasta demokratiasta.

1990-luku ja 2000-luvun ensimmäiset vuodet olivat suhteellisen voimakkaan talouskasvun aikaa, jolloin eurooppalainen systeemi ei joutunut toimimaan paineen alla. Poliittinen vakaus nähtiin pysyvänä asiantilana: EU:n rajojen sisällä modernit ja toimivat demokratiat, vaikkakin vaihtelevan avoimet ja läpinäkyvät, kukoistivat. Osa jäsenmaista otti käyttöön yhteisvaluutta euron. Rajojen ulkopuoliset Euroopan maat karistivat nopeasti vanhojen autoritääristen hallintojen tomuja niskastaan ja pyrkivät määrätietoisesti kohti unionin jäsenyyttä. Jotkin pitkälle kehittyneet demokratiat (Norja ja Sveitsi) eivät liittyneet unioniin, mutta hyötyivät sen kanssa solmituista sopimuksista, jotka koskivat mm., viisumivapautta, kauppaa ja rahoitusala.

Niin kutsuttu subprime-kriisi iski Eurooppaan syksyllä 2008. Eurooppa joutui pitkästä ajasta stressitettiin ja EU reagoi tavalla, jota voi pitää puutteellisena. Osassa euromaista talous suorastaan romahti: Irlanti, Espanja, Portugali, Italia ja Kreikka. Ranska kärsi pahoin. Kaikissa maissa kriisin vaikutukset olivat tuntuvat. EU:n pankki- ja rahoitussektorilla ei ollut riittävän tehokkaita yhteisiä työkaluja vastata haasteeseen huolimatta siitä, että iso osa EU-maista jakoi yhteisen valuutan.

Asia ratkaistiin 19 euromaan kesken luomalla pankkiunioni ja yhteinen finanssijärjestelmä. Ilman kattavaa sopimusta ainoa elin, joka pystyi vähäänkään koordinoimaan talouspolitiikkaa EU-tasolla oli ns. euroryhmä: epämuodollinen 19 euromaan valtionvarainministeristä koostuva hallintoelin, joka on vain osittain tilivelvollinen ja jolla on epämuodolliset säännöt, jotka eivät koske yhdeksää euroa käyttämätöntä EU-maata.

Usko Euroopan unioniin, "poliittisen vakauden vahtikoiraan", oli koetuksella. Oltiinko lähestymässä rajaa, jonka jälkeen EU:sta ei enää ollut hyötyä? Jos demokraattisesti valittu hallitus päättäisi olla tavoittelematta euroryhmän asettamia päämääriä, mitä EU voisi tehdä edistääkseen poliittista vakautta? Kysymys voidaan myös kääntää toisin päin: voisiko yksittäinen hallitus, jonka on valinnut vain murto-osa eurooppalaisista, vaarantaa yhteisen ponnistelun poliittisen vakauden eteen? Onko nykymuotoisella EU:lla työkaluja ylläpitää poliittista vakautta ja avointa, läpinäkyvää demokratiaa? Vai pitäisikö jäsenvaltioiden ottaa päätäntävaltaa takaisin omiin käsiinsä vai pitäisikö EU:n päinvastoin mennä kohti yhä tiiviimpää liittovaltiota ja yhtenäistää talouspolitiikkaansa entisestään? Ja tärkeimpänä, pystytäänkö demokratian avoimuus turvaamaan, jos hallinto on ailahtelevaa?

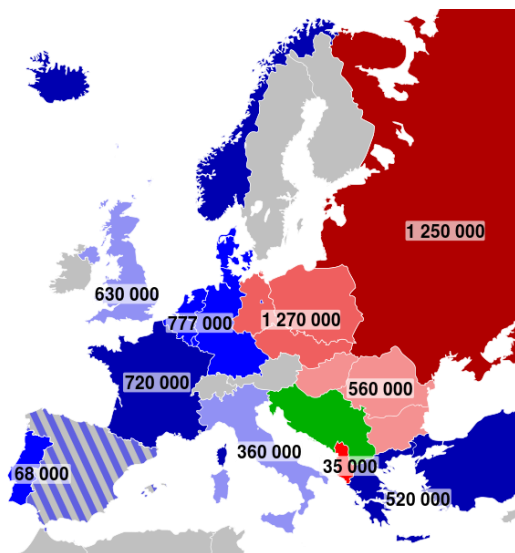
- *Kerro lyhyesti omin sanoin, millainen vaikutus vuonna 2008 alkaneella taluskriisillä oli Euroopan unionin vakauteen.*

Lähteet:

Kylmästä sodasta Euroopassa:

“Stettinistä Itämereltä Triesteen Adrianmerelle on laskeutunut ”rautaesirippu” maanosan halki. Tuon linjan takana ovat kaikki vanhojen Keski- ja Itä-Euroopan valtioiden pääkaupungit. Varsova, Berliini, Praha, Wien, Budapest, Belgrad, Bukarest ja Sofia; kaikki nämä kuuluisat kaupungit ja väestö niiden ympärillä ovat paikassa, jota minun pitää kutsua Neuvostoliiton alueeksi, ja kaikki ovat tavalla tai toisella alamaisia, eivätkä ainoastaan Neuvostoliiton vaikutusvallassa vaan todella suuressa ja joissain tapauksissa kasvavissa mitoissa Moskovan kontrollissa.”

Winston Churchill, Fulton, Missouri on 05/03/1946
(<http://www.churchill-society-london.org.uk/Fulton.html>)

https://en.wikipedia.org/wiki/File:1959_NATO_and_WP_troop_strengths_in_Europe.svg

Hiili- ja teräsyhteisön synnystä:

"Eurooppaa ei rakenneta hetkessä eikä millään kokonaisratkaisulla. Siihen tarvitaan käytännön toimenpiteitä, joilla luodaan ensin aito yhteisvastuullisuus. Euroopan kansakuntien yhdistäminen edellyttää, että Ranskan ja Saksan vuosisatoja kestänyt vastakkainasettelu saadaan poistetuksi. Aloitteen on ensisijaisesti koskettava Ranskaa ja Saksaa. (...) Ranskan hallitus ehdottaa Ranskan ja Saksan koko hiili- ja terästuotannon asettamista yhteisen korkean viranomaisen alaisuuteen. Tämän järjestön toimintaan voivat halutessaan osallistua muutkin Euroopan maat. Yhdistämällä hiilen ja teräksen tuotannon valvonta varmistetaan välittömästi yhteinen perusta taloudelliselle kehitykselle. Tämä merkitsee ensimmäistä askelta kohti Euroopan liittovaltiota ja muuttaa tulevaisuuden suuntaa näillä alueilla, jotka ovat kauan keskittyneet takomaan aseita sotiin, joiden uhreiksi ne ovat ennen muita päätyneet itse. Tuotannosta otetaan näin yhteinen vastuu, ja siitä seuraa, että sota Ranskan ja Saksan välillä ei ole enää ajateltavissa eikä käytännössä mahdollinen. ..."

(Robert Schuman, 1950)

https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day/schuman-declaration_fi

Laajentumisesta:

Konstantinos Karamanliksen ehdotus (Le Figaro, 11.2.1976)

Maanantaisen kokouksensa aikana yhdeksän maan ulkoministerit päättivät, että neuvottelut Kreikan päästämiseksi yhteisen talousalueen jäseneksi tulee avata niin pian kuin mahdollista. He torjuivat kaikki poliittiset ehdot sekä ajatukset "ehdonalaismenettelystä" sekä kiistivät komission aikeen viivyttää Kreikan liittymistä siihen saakka, kunnes maan talous vastaisi paremmin liittymisen kaikkia edellytyksiä. (...) Heti kun uutinen ehti Ateenaan, pääministeri julisti, että Kreikan täysjäsenyys Euroopan Yhteisön kymmenentenä jäsenmaana oli historiallinen tapahtuma ja että vahvisti luottamuksen, jota Kreikka nyt herätti kansainvälisesti. (...) Uutinen jäsenyydestä otettiin Kansan keskuudessa vastaan hyvin. Erityisen mielissään siitä oli teollisuus ja kaupanala, jotka havaitseivat houkuttelevia uusia näkymiä. (...) Ihmiset miettivät, kuinka Kreikan talous saadaan samalle viivalle muiden jäsenmaiden kanssa. Se tulee vaatimaan hintojen nostamista, mitä ei tulla hyväksymään yhtä helposti kuin yhteisön muissa maissa. (...)

[http://www.cvce.eu/obj/a success for konstantinos karamanlis from le figaro 11 februar y 1976-en-19074d97-efda-45e1-b956-931833bb89c7.html](http://www.cvce.eu/obj/a_success_for_konstantinos_karamanlis_from_le_figaro_11_februar_y_1976-en-19074d97-efda-45e1-b956-931833bb89c7.html)

Miksi nämä kaksi maata pyrkivät jäseniksi ja miksi juuri nyt?

Bulgaria ja Romania hakivat Euroopan unionin jäsenyyttä 1990-luvun alussa yhtä aikaa kahdeksan muun Itä- ja Keski-Euroopan entisen kommunistisen maan kanssa vapauduttuaan Neuvostoliiton vallan alta. Muut kahdeksan maata ryhtyivät pikaisesti toteuttamaan vaadittuja poliittisia ja taloudellisia uudistuksia ja liittyivät Euroopan unioniin vuonna 2004. Bulgaria ja Romania olivat hitaampia ja liittyivät unioniin vuonna 2007.

Olivatko Bulgaria ja Romania valmiita jäsenyyteen?

Osa Euroopan komission virkamiehistä oli sitä mieltä, että Bulgaria ja Romania eivät olleet täysin valmiita EU:n jäsenyyteen, mutta jäsenyyden myöntämisen viivyttäminen ei olisi ollut hyväksi tulevia jäsenhakemuksia silmällä pitäen.

Komissio toivoi esimerkiksi, että Bulgaria olisi ottanut isoja harppauksia lopettaakseen korkean tason corruption ja järjestäytyneen rikollisuuden, mutta näin ei tapahtunut. Joka tapauksessa päätettiin, että on parempi saada Bulgaria ja Romania joukkoon mukaan – niille tosin asetettiin raskaat seurakset, jos EU:n varoja ei käytettäisi asianmukaisesti tai jos rikollisjärjestöjen annettaisiin jatkaa toimintaansa – kuin jättää ne pärjäämään yksinään.

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/europe/2266385.stm>

Näkökulmia Euroryhmästä ja neuvotteluista Kreikan kanssa:

Kreikan entinen valtionvarainministeri sanoi, että euroryhmä on "kerta kaikkiaan ja täydelliseseri" Saksan hallinnassa, Kreikka "saatettiin ansaan" ja viime viikon kansanäänestys oli tarpeeton ... "Yritin puhua talousasioista euroryhmässä" – 19 euromaan valtionvarainministereistä koostuvassa epävirallisessa elimessä - "mutta kukaan muu ei tee niin." Kysyin häneltä, mitä tapahtui kun hän puhui talousasioista. "Kyse ei ole siitä, etteikö

puheeni olisi ollut hyvä – kohtasin sokean pisteen, kun yritin kääntää huomion taloudellisiin argumentteihin. Sokean pisteen. Esität huolellisesti valmistellut ja loogisesti pätevät argumentit ja kohtaat vain tyhjät katseet. Kuin et olisi sanonut sanaakaan. Se mitä sanot ei kohtaa sitä, mitä he sanovat. Olisin aivan hyvin voinut laulaa Ruotsin kansallislaulua ja tehdä saman vaikutuksen.” Tänä viikonloppuna euromaat jakautuivat suhteessa siihen, ketkä kannattivat Kreikan sulkemista euron ulkopuolelle ja ketkä sopimuksen tekemistä Kreikan kanssa. Mutta Varoufakis sanoi, että euromaat ovat aina olleet yhtä mieltä yhdestä asiasta: ne ovat haluttomia jatkoneuvotteluihin.

<http://www.newstatesman.com/world-affairs/2015/07/exclusive-yanis-varoufakis-opens-about-his-five-month-battle-save-greece>

Kreikan pääministeri Alexis Tsipras ja valtionvarainministeri Yanis Varoufakis kieltäytyivät tekemästä sopimusta, sanoo Juncker, joka väittää Varoufakis- vetäneen neuvottelijansa ulos huoneesta kun sopimukseen oltiin vähällä päästä. “[Juncker] sanoi meidän olevan valmiita kuormittamaan EU:n taloutta Kreikan tulevaisuuden turvaamiseksi eikä Kreikka ei hyväksynyt tarjousta, mikä vakuutti meidät siitä, että kreikkalaiset eivät olleet kiinnostuneita sopimukseen pääsemisestä ja että kyse oli periaatteesta,” sanoo neuvotteluihin osallistunut MEP POLITICO-lehden mukaan. “Hän sanoi, ‘me olimme niin lähellä, itse asiassa, olimme niin lähellä, että kyse oli enää 60 miljoonasta eurosta.’” Kolme huoneessa ollutta henkilöä vahvistaa 60 miljoonan euron olleen puheena, mutta kaikki sanoivat, että Juncker ei mennyt asiassa yksityiskohtiin. Toinen EU-lähde sanoi Junckerin viittaneen kreikkalaisten neuvottelijoiden ehdotuksiin, joiden mukaan he olisivat valmiina puolustusmenojen leikkauksiin ja poistamaan joiltaan saariltaan arvonlisäverohelpotukset. Mutta, lähde lisäsi, Tsiprasin keskiviikkoisen puheen ja euroryhmän päätöksen jatkaa keskusteluja vasta kansanäänestyksen jälkeen, näitä ehdotuksia ei koskaan virallisesti esitetty. Tunnelma oli kireä, kun Juncker ilmaisi turhautumisensa Tsiprasin kanssa työskentelyyn ja Varoufakis, jonka hän väitti jatkuvasti vaihtaneen sopimusehtoja ja olevan haluton pääsemään sopimukseen riippumatta siitä kuinka paljon EU:n neuvottelijat joustivat.

<http://www.politico.eu/article/juncker-so-close-commission-deal-greece-creditors-ecb-imf-eurogroup/>

- Tukevatko vai haastavatko yllä olevat lähteet tausta-aineistojen antamaa kuvaa tapahtumista?

Nykyhetken haasteet / 1

Pitäisikö EU:n tuottaa vakautta Eurooppaan ulkopolitiikan keinoin?

Jotkut väittävät, että nykyjärjestelyt EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyön osalta eivät ole tehokkaita. EU:n jäsenvaltiot, he sanovat, eivät voi luottaa Natoon puolustuksensa suhteen, koska: (1) se tekee niistä riippuvaisia ulkoisista valtioista, joilla voi olla erilaiset ja jopa vastakkaiset tarpeet ja tavoitteet; (2) se estää EU:ta tavoittelemasta tehokkaasti itsenäistä ulkopoliittikkaa ja vahingoittaa EU:n kansainvälistä asemaa.

Jotkut toiset taas väittävät, että EU:n ei pitäisi jatkokehittää yhteistä puolustusta. Tästä on kaksi erilaista tulkintaa: (1) jotkut sanovat, että puolustuksen, turvallisuuden ja ulkopolitiikan tulisi olla jäsenvaltioiden omassa hallinnassa, koska niiden tarpeet ja tavoitteet eivät ole yhteneviä ja koska juuri itsenäisyys näissä asioissa todella tekee valtiosta itsenäisen ja omavaltaisen; (2) jotkut toiset taas pelkäävät että jos ratkaisut näissä tärkeissä kysymyksissä tehdään hätiköiden, voi jopa demokratia olla uhattuna. Heidän mukaansa päätöksen teko toimii tällä hetkellä toimii parhaiten kansallisella tasolla.

Tämä keskustelu on yhä käynnissä eikä kukaan osaa sanoa mitä tulevaisuus tuo tullessaan. EU:n on tällä hetkellä ratkaistava monta haastetta, joita ovat mm. siirtolaisuuskysymys, Ukrainan pitkittynyt kriisi ja EU:n pattitilanne Venäjän kanssa, riippuvaisuus Yhdysvaltojen halusta olla mukana terrorismin torjunnassa, puhumattakaan Kiinan sotilasmahdin kasvusta sekä tuen puute yhdentymiskehityksen jatkumista kohtaan.

Tämä kaikki sekä teksti- ja tehtäväkorteissa esitetyt asiat mielessä, vastaa alla oleviin kysymyksiin, jotka koskevat EU:n tulevaisuutta vakauden takaajana. Ajattele, tutki, keskustele ja tee omat päätelmäsi.

- Pitäisikö EU:n luoda oma armeija?
- Pitäisikö EU:n tavoitella lisälaajentumista, erityisesti Itä-Euroopassa? Kuinka sen tulisi menetellä Venäjän nykyhallinnon kanssa?
- Pitäisikö Naton jatkaa toimintaansa? Entä pitäisikö Naton jatkossakin olla Euroopan maiden tärkein sotilaallinen yhteiselin vai pitäisikö Euroopan puolustuksesta vastata puhtaasti eurooppalaisin voimin?

Nykyhetken haasteet / 2

Onko EU epäonnistunut poliittisen vakauden säilyttämisessä omien rajojensa sisällä?

Vuonna 2008 alkaneesta taluskriisistä kehittyi pitkä, ei vielä kukaan kokonaan ohitettu taloudellinen ja rakenteellinen euroopanlaajuinen kriisi. Työttömyys on lisääntynyt dramaattisesti useissa EU-maissa. Eikö EU pystynyt lunastamaan lupaustaan?

Haaste on kaksinkertainen. Toisaalta EU:n on onnistuttava kriisin käsittelyssä osoittaakseen unionin merkityksen poliittisen vakauden takaajana. Tuki EU:lle, vaikkakin yhä vahva läpi koko mantereen, on heikompi kuin aiemmin. Jos EU:n katsotaan epäonnistuneen tuomaan helpotusta kriisissä pahoin kärsineille alueille ja ihmisille, tuki Euroopan yhdentymiskehitykselle jatkaa laskuaan.

Toisaalta, osasta jäsenmaita on tullut yhtä itsevarmempia ja ne haastavat päätökset, joita EU:n huippukokouksissa on tehty. Tämä vaarantaa EU:n merkityksen foorumina, jossa jäsenvaltioiden väliset ristiriidat ratkaistaan yhdessä sovituin säännöin ja menettelytavoin.

Jotkut maat, esimerkiksi Unkari ja Slovakia, kieltäytyivät noudattamasta EU:n päätöstä jakaa Euroopan unionin alueelle saapuneet siirtolaiset; toiset maat, esimerkiksi Itävalta, Tanska ja Ruotsi, ovat väliaikaisesti jäädyttäneet Schengenin sopimuksen, joka mahdollistaa rajanylityksen ilman rajatarkastuksia; Iso-Britannia pyysi ja osittain sai "erityiskohtelua" siirtolaisten suhteen ennen Brexit-kansanäänestystä.

Tässä vielä muutama kysymys pohdittavaksi, tutkittavaksi ja keskusteltavaksi:

- Onko osalla jäsenmaista oikeus kyseenalaistaa EU:n rooli vakauden takaajana perusteenaan se, että ne noudattavat maissaan pidettyjen demokraattisten vaalien tulosta ja siten kansan mielipidettä?
- Pitäisikö EU:n uudistua? Miten?
- Tarvitaanko vielä nykyään EU:n kaltaista organisaatiota vai ovatko itsenäiset kansallisvaltiot parempi turva poliittiselle vakaudelle?